

והכִּמְהָ בַסּוּף. תַּעֲלוּמוֹת הַכְּמָה. וְדָאֵי אַנּוּן תַּעֲלוּמוֹת מִהַכְּמָה עֲלָאָה דְתַחוּת בְּתַר עֲלָאָה.

וְאַנּוּן לְקַבֵּל ב' עֵינֵינִי דְבַהוּן תְּרִין דְמַעֲיָן נְתָתוּ בְיַמָּא רַבָּא. וְאַמַּאי נְתָתוּ. בְּגִין דְאֹרִינְתָא מְתַרִין לִזְחִין אֲלִין הוּא מִשָּׁה נְחִית לְיִשְׂרָאֵל. וְלֹא זָכוּ בְהוּן וְאַתְּבְּרוּ וּנְפְלוּ. וְדָא גְרַיִם אַבּוּדָא דְבֵית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי. וְאַמַּאי נְפְלוּ בְּגִין דְפִרְחָ ו' מַנְיָהּ דְאִיהוּ ו' דְוַיִּצְרָה. וְיַהֲיִיב לֹון אַחֲרָנִין מִסְטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְמַתְמָן אַתְּיָהִיבַת אֹרִינְתָא בְּאִסּוּר וְהִתֵּר מְמַיְנָא חַיִּי וּמִשְׁמַאֲלָא מוּתָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי כְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוֹר אַל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם. לֹא תְהוּוּ שְׁקוּלִין אַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוֹר (נ"א דְאַנּוּן ב' יוֹדִין וְוַיִּצְרָה הַכְּמָה עֲלָאָה וְהַכְּמָה תַּתְּאָה) לְאַבְנֵין אַחֲרָנִין דְאַנּוּן חַיִּי וּמוּתָא דְמַתְמָן (קַהֲלַת י') לֵב חֶכֶם לִימִינוּ. וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאָלוּ. וְלֹא עוֹד אֱלָא אַתּוּן תַּסְתַּבְּנוּן גְּרַמִּיכוּ. בְּגִין דְאֲלִין דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אַנּוּן בְּפִרוּדָא. וְאַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוֹר אַנּוּן בְּיַחּוּדָא בְּלֹא פִירוּדָא כָּלָל. וְאִי תִימְרוּן דְהָא אִסְתַּלַּק עֵץ הַחַיִּים מַנְיָהּ וּנְפְלוּ וְאִית פִירוּדָא בִּינֵיהוּ. דוּבְרַ שְׁקָרִים לֹא יְכוּן לְגַנְדַּר עֵינֵי דְהָא לִית תַּמָּן פִירוּדָא לְעִילָא. דְאֲלִין דְאַתְּבְּרוּ מְאַנּוּן חוּו. אַתּוּ לְנִשְׁקָא (דף כו ע"א) לִיה פִּרְחָ וְאַסְתַּלַּק מַנְיָהּ.

לשון הקודש

כְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוֹר אַל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם. לֹא תְהוּוּ שְׁקוּלִים אַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוֹר וְנ"א שְׁהִים שְׁנֵי יוֹדִי"ן שֶׁל וַיִּצְרָה, הַכְּמָה עֲלִינְהָ וְהַכְּמָה תַּתְּוֹנְהָ לְאַבְנֵים אַחֲרוֹת שֶׁהֵן חַיִּים וּמוּתָא, שְׁמַשְׁם (קַהֲלַת י') לֵב חֶכֶם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאָלוּ. וְלֹא עוֹד, אֱלָא אַתֶּם תַּסְבְּנוּ עַצְמְכֶם, בְּגַלְלֵי שְׁאֵלָה שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע הֵם בְּפִירוּד, וְאַבְנֵי שֵׁשׁ טָהוֹר הֵן בְּיַחּוּד בְּלֵי פִירוּד כָּלָל. וְאִם תֵּאמְרוּ שֶׁהֵרִי אִסְתַּלַּק עֵץ הַחַיִּים מִהֶם וּנְפְלוּ וַיִּשׁ בִּינֵיהֶם פִירוּד – דְבַר שְׁקָרִים לֹא יְכוּן לְגַנְדַּר עֵינֵי, שֶׁהֵרִי אֵין שֵׁם פִירוּד לְמַעֲלָה. שְׁאֵלָה שְׁנִשְׁבְּרוּ הִיוּ מֵאַלְהָה. כָּאוּ לְנִשְׁקָ אֹתוֹ, פִּרְחָ וְהִסְתַּלַּק מֵהֶם.

הַכְּמָה בְּרֵאשׁ וְהַכְּמָה בַסּוּף. תַּעֲלוּמוֹת הַכְּמָה. וְדָאֵי הֵם תַּעֲלוּמוֹת מִהַכְּמָה עֲלִינְהָ שְׁתַּחַת בְּתַר עֲלִינּוּן. וְהֵם כְּגַנְדַּר שְׁתֵּי עֵינַיִם שְׁבָהֶם שְׁתֵּי דְמַעוֹת יוֹרְדוֹת לְאִם הַגְּדוֹל. וְלָמָּה יִרְדוּ? בְּגַלְלֵי שֶׁהִתּוֹרָה מִשְׁנֵי הַלּוּחוֹת הִלְלוּ הִיא מִשָּׁה מוֹרִיד לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכוּ בָהֶם, וּנְשַׁבְּרוּ וּנְפְלוּ, וְזֶה גְרַם אֲבָדֵן בֵּית רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי. וְלָמָּה נְפְלוּ? בְּגַלְלֵי שֶׁפִּרְחָ ו' מֵהֶם, שֶׁהוּא ו' שֶׁל וַיִּצְרָה, וְנָתַן לָהֶם אַחֲרַיִם מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׁמַשְׁם נְתָנָה תּוֹרָה בְּאִסּוּר וְהִתֵּר. מְיָמִין חַיִּים, וּמִשְׁמַאֲלָא מוּתָא. וְלָכֵן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוֹי,

דָּבָר אַחַר וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. בְּיַד אֵי לְעֵילָא בְּעֵץ
 חַיִּים תַּמָּן לִית קְלִיפִין נוֹכְרֵאִין הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (תהלים ה) לֹא יִגְוֹרֵךְ רַע. אֲבָל בְּעֵץ דְּלִתְתָּא אִית
 קְלִיפִין נוֹכְרֵאִין וְדָאֵי. וְאִיהוּ נְטוּעַ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן
 דְּזַעִיר אֲפִין. דְּאִיהוּ חֲנוּךְ מִטְטְרוֹן דְּגֵן עֵדֶן דְּלְעֵילָא.
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית תַּמָּן עֲרֻמָּא, לְמִיּהוּי תַּמָּן
 נִפְתָּל וְעַקְשׁ. וּבְגֵן דָּא וְנִהַר יוֹצֵא וְגו' וְיִכְלִינָא לְמִיּוֹר
 בְּמִטְטְרוֹן יוֹצֵא מֵעֵדֶן מֵעֵדֶן דִּילִיָּה. לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן
 בְּגֵן דִּילִיָּה פְּרָדִים דִּילִיָּה דְּתַמָּן עָאלוּ בְּן עֲזָאֵי וּבֵן זֻמָּא
 וְאַלְיִשָׁע. וְקְלִיפִין דִּילִיָּה מְסַטְרָא דָּא טו"ב וּמְסַטְרָא
 דָּא רַע. וְדָא אֲסוּר וְהֵתֵר כָּשֵׁר וּפְסוּל טוּמְאָה
 וְטַהֲרָה.

קָם חַד סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי חֲכִי הוּא וְדָאֵי. אֲבָל
 עֵץ חַיִּים לֹא אֶתְקַרֵּי אִיהוּ. אֲלָא חֲכִי הוּא רַזָּא

לשון הקודש

דָּבָר אַחַר וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן - בְּיַד אֵי לְעֵילָא
 לְמַעְלָה בְּעֵץ חַיִּים שָׁם אִין קְלִפּוֹת
 נִכְרִיּוֹת. וְהוּ שְׁכֵתוּב (תהלים ה) לֹא יִגְוֹרֵךְ
 רַע. אֲבָל בְּעֵץ שְׁלֵמָה יֵשׁ בְּיַד אֵי קְלִפּוֹת
 נִכְרִיּוֹת, וְהוּא נְטוּעַ בְּגֵן עֵדֶן שֶׁל זַעִיר
 אֲנָפִין, שֶׁהוּא חֲנוּךְ, מִטְטְרוֹן, שֶׁגֵן הָעֵדֶן
 הָעֵלְיוֹן שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אִין שָׁם
 עֲרֻבּוֹב שֶׁל קְלִפּוֹת לְהִיּוֹת שָׁם נִפְתָּל

וְעַקְשׁ. וּבְגֵן זֶה וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגו',
 וְיִכְלִינָא לְמִיּוֹר בְּמִטְטְרוֹן יוֹצֵא מֵעֵדֶן -
 מֵעֵדֶן שְׁלֵו. לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן - הַגֵּן שְׁלֵו,
 הַפְּרָדִים שְׁלֵו שְׁנִכְנְסוּ לְשָׁם בְּן עֲזָאֵי וּבֵן
 זֻמָּא וְאַלְיִשָׁע. וְקְלִפּוֹת שְׁלֵו מֵצֵד זֶה טו"ב
 וּמֵצֵד זֶה רַע. וְזֶה אֲסוּר וְהֵתֵר, כָּשֵׁר
 וּפְסוּל, טַמְאָה וְטַהֲרָה.

עֲמַד זְקֵן אַחַד וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי כֵּךְ זֶה

דְּמִלְּךָ וַיִּיצֶר חַד יִצְרָה דְטוֹב וְחַד יִצְרָה דְרָע. דָּא
 אִיהוּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע. עֵץ דָּא אָדָם וְעִירָא
 מִסְטָרָא דְחַיִּים מַנִּיה וּמִסְטָרָא דְמוֹתָא מַנִּיה. תַּמָּן
 תְּרִין יִצִירוֹת דִּילִיָּה דְאַנוּן אִסּוּר וְהַתֵּר, וְעֲלִיָּה אֲתַמָּר
 וַיִּיצֶר יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאָדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים. דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה. עֲדָן
 תְּיוֹבְתָא. וְעֲלָה אֲתַמָּר וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן
 דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. הַגֵּן שְׂכִינְתָא תַתָּאָה. תְּלַת
 קְטִירִין אַנוּן נְשָׁמַתָּא רוּחָא נַפְשָׁא לְגַבִּיָּה. וּבַהוּן וַיְהִי
 הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. דְּאִיהוּ מִפְּיוּ מִמָּשׁ אֲתַקְרִי
 לְשְׂכִינְתָּא דְאִיהִי נְשָׁמַת חַיִּים. מִיַּד דְּאָמַר מְלִין אֲלִין
 סְלִיק לְעִילָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הַבְּרִיָּא בּוֹדָאי
 מְלֵאכָא חוּה. וּבּוֹדָאי סְמוּךְ אִית לָנָא מִכָּל אַתֵּר.

לשון הקודש

עֲלִינְתָה. עֲדָן – תִּשׁוּבָה. וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר וְעֵץ
 הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן. זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי.
 הַגֵּן שְׂכִינָה תַּחְתּוּנָה. שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים
 הֵם, נְשָׁמָה רוּחַ וּנְפֶשׁ אֲצִלוּ, וּבֵהֶם וַיְהִי
 הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, שֶׁהוּא מִמָּשׁ מִפְּיוּ
 נִקְרָא לְשְׂכִינָה שֶׁהִיא נְשָׁמַת חַיִּים. מִיַּד
 שֶׁאָמַר דְּבָרִים אֵלוּ, עָלָה לְמַעְלָה. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַבְּרִיָּם, בּוֹדָאי זֶה הָיָה
 מְלָאךְ, וּבּוֹדָאי תּוֹמֵךְ יֵשׁ לָנוּ מִכָּל מְקוֹם.

וּבִדְאוּ אָבֵל עֵץ הַחַיִּים הוּא לֹא נִקְרָא.
 אֵלָא כִּף הוּא סוּד הַדְּבָר, וַיִּיצֶר – יִצְרָה
 אַחַת לְטוֹב וַיִּצְרָה אַחַת לְרָע. זֶה עֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרָע. עֵץ זֶה אָדָם קָטָן, מִצַּד
 הַחַיִּים מִמְּנוּ וּמִצַּד הַמּוֹת מִמְּנוּ. שֵׁם שְׁתֵּי
 יִצִירוֹת שְׁלוֹ שֵׁהֶם אִסּוּר וְהַתֵּר, וְעֲלִיו
 נֶאֱמַר וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר
 מִן הָאָדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים – זֶה שְׂכִינָה

פְּתַח קָרָא אֲבִתְרִיהּ: וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְבִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח מֵאֵן נָטִיל לֵיהּ. אֵלָא נָטִיל לֵיהּ מֵאַרְבַּעַה יְסוּדִין דְּאַתְמָר בְּהוֹן וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים. אֲפָרִישׁ לֵיהּ מִנְהוֹן וְשׂוּי לֵיהּ בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן.

בְּגִוּוֹנָא דָּא יַעֲבֵד קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ דְּאַתְבְּרִי מֵאַרְבַּעַה יְסוּדִין. בְּזִמְנָא דְתַב בְּתִיּוּבְתָא וּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא. קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לֵיהּ מִתַּמָּן. וְעַלְיָהּ אֲתָמַר וּמִשָּׁם יִפְרֵד. אֲפָרִישׁ נַפְשִׁיהּ מִתְאַוָּה דִּילְהוֹן וְשׂוּי לֵיהּ בְּגִנְתָּא דִּילֵיהּ דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא. לְעַבְדָּה בְּפִקּוּדִין דְּעֵשָׂה. וְלִשְׁמֶרָה בְּפִקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה. אִי זָכָה לְנִטְרָא לָהּ אִיהוּ יְהֵא רִישָׁא עַל אַרְבַּעַה יְסוּדִין. וְאַתְעֲבִיד נְהַר דְּאַתְשְׁקִינָן עַל יְדֵיהּ וְלֹא עַל יְדָא אַחְרָא וְאַשְׁתְּמוּדְעִין בֵּיהּ דְּאִיהוּ רַבּוֹן וְשְׁלִיט עַלְיָהּ.

לשון הקודש

ברוך הוא נוטלו משם, ועליהם נאמר ומשם יפרד. הפריד נפשו מתארתם, ושם אותו בגן שלו שהיא שכנינה, לעבדה - במצוות עשה, ולשמרה - במצוות לא תעשה. אם זכה לשמר אותה, הוא יהיה ראש על ארבעה יסודות, ויעשה נהר שמשקים על ידו ולא על ידי אחר, ומפירים בו שהוא רבון ושולט עליהם.

פְּתַח הַפְּסוּק אַחֲרֵינוּ: וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְבִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח - מֵאֵן לָקַח אוֹתוֹ? אֵלָא לָקַח אוֹתוֹ מֵאַרְבַּעַה יְסוּדוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים. הַפְּרִידוּ מֵהֶם, וְשָׁם אוֹתוֹ בְּגֵן עֵדֶן.

כְּמוֹ זֶה יַעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבֵן אָדָם שֶׁנִּבְרָא מֵאַרְבַּעַה יְסוּדוֹת. בְּזִמְן שֶׁשָּׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ

וְאִי עֶבֶר עַל אֹרֵייתָא אֲתִשְׁקִיין מְמַרְרוּ דְאִלְנָא
 דְרַע דְאִיהוּ יִצְרַר הָרַע. וְכָל אֲבָרִין דְאֲנֹן
 מְאַרְבְּעָה יְסוּדִין אֲתִמַּר בְּהוֹן (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם
 וְגו' וַיִּמְרְרוּ בְמַרְרוּ דְמָרְתָּה. וְלִגְבֵי אֲבָרִין קְדִישִׁין
 דְגוּפָא דְאֲנֹן מְסַטְרָא דְטוֹב עֲלֵיהוּ אֲתִמַּר (שמות טו)
 וַיָּבֹאוּ מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מְמַרְתָּה וְגו'.
 כְּגוֹזָא דָּא אָמְרוּ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם
 בְּעִבּוּדָה קָשָׁה בְּקוּשִׁיא. בְּחוּמְרָא בְּקַל וְחוּמְרָא. וּבְלִבְנִים
 בְּלִבּוֹן הִלְכְתָּא. וּבְכָל עִבּוּדָה בְּשָׂדֶה דָּא בְּרִיתָא. אֶת
 כָּל עִבּוּדְתָם וְגו' דָּא מְשַׁנָּה.

אִם תִּיבִין בְּתִיבְתָא אֲתִמַּר בְּהוֹן (שמות טו) וַיִּזְרְחוּ ה'
 עֵץ. וְדָא עֵץ חַיִּים וּבֵיהּ וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְדָא
 מִשֶּׁה מְשִׁיחַ דְאֲתִמַּר בֵּיהּ (שמות יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ.
 מִטָּה דָּא מְטַטְרוֹן מְסַטְרִיהּ חַיִּים וּמְסַטְרִיהּ מִיתָה.

לשון הקודש

בְּעִבּוּדָה קָשָׁה - בְּקוּשִׁיא. בְּחוּמְרָא - בְּקַל
 וְחוּמְרָא. וּבְלִבְנִים - בְּלִבּוֹן הִלְכָה. וּבְכָל
 עִבּוּדָה בְּשָׂדֶה - זוּ בְּרִיתָא. אֶת כָּל
 עִבּוּדְתָם וְגו' - זוּ מְשַׁנָּה.

אִם שְׂבִים בְּתִשׁוּבָה, נֹאמַר בְּהֶם (שם)
 וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ, וְזֶה עֵץ חַיִּים, וְבוּ וַיִּמְתְּקוּ
 הַמַּיִם. וְזֶה מִשֶּׁה מְשִׁיחַ, שְׁנֹאמַר בּוּ (שם)
 וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. מִטָּה זֶה
 מְטַטְרוֹן, מְצַדוֹ חַיִּים וּמְצַדוֹ מִיתָה.

וְאִם עֶבֶר עַל הַתּוֹרָה, הֵם מְשִׁקִּים
 מְמַרְרוֹת הָעֵץ שֶׁל רַע שֶׁהוּא יִצְרַר הָרַע.
 וְכָל הָאֲבָרִים שֶׁהֵם מְאַרְבְּעָה יְסוּדוֹת,
 נֹאמַר בְּהֶם (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם וְגו'.
 וַיִּמְרְרוּ - בְּמַרְרוֹת שֶׁל מְרָה. וְלִגְבֵי
 אֲבָרִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַגּוּף שֶׁהֵם מְצַד
 הַטּוֹב, עֲלֵיהֶם נֹאמַר (שם טו) וַיָּבֹאוּ מִרְתָּה
 וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מְמַרְתָּה וְגו'. כְּגוֹזָא
 זֶה אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמְּשַׁנָּה, וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם

בַּד אֶתְהַפֵּךְ לְמַטָּה אִיהוּ עֵזֶר מִסְטָרָא דְטוֹב. בַּד
אֶתְהַפֵּךְ לְחַוְיָא אִיהוּ פְּנִנְדוּ. מִיָּד (שמות ד) וַיָּנֶם מֹשֶׁה
מִפְּנֵיו.

וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַר לִיה בִּידָא דְמֹשֶׁה וְאִיהוּ
אוֹרֵייתָא דְבַעַל פֶּה דְבִיָּה אֲסוּר וְהִתֵּר.
מִיָּד דְמַחָא בִיָּה בְּטִינְרָא נִטְל לִיה קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בִּידֵיה. וְאֶתְמַר בִּיָּה (שמואל ב כג) וַיֵּרֶד אֵלָיו בִּשְׁבֹט
לְמַחָא לִיה בִּיָּה. וְשִׁב"ט אִיהוּ יַעַר הָרַע חוּיָא. וְכֹלָא
אִיהוּ בְּגִלוּתָא מִחֻמַּת דִּילֵיה. וְעוֹד וּמִשָּׁם יִפְרֵד. וּפְאָה
אִיהוּ בַר נָשׁ דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא. דְּבִזְמַנָּא דְנִטְיִל
לִיה קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִחָאֵי גוּפָא מֵאַרְבָּעָה יְסוּדִין.
אֶתְפָּרֵשׁ מִתַּמָּן וְאִזִּיל לְמַחְוֵי רִישָׁא בַּד' (דף כו ע"ב) חִיוּן
וְאֶתְמַר בְּחוּן עַל פְּסִים יִשְׁאוּנְךָ וְגו'.

וַיֵּצֵא יי אֱלֹהִים וְגו' הָא אוּקְמוּהָ לִית צו אֵלָא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּשִׁמְתֵּהֶפֶךְ לְמַטָּה הוּא עֵזֶר מִצַּד הַטּוֹב. וְשִׁב"ט הוּא יַעַר הָרַע נְחֹשׁ, וְהַכֵּל הוּא
בְּשִׁמְתֵּהֶפֶךְ לְנְחֹשׁ הוּא פְּנִנְדוּ. מִיָּד (שם יד) וַיָּנֶם מֹשֶׁה מִפְּנֵיו.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַר בִּיד מֹשֶׁה,
וְהִיא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁבִיה אֲסוּר וְהִתֵּר.
מִיָּד שְׁהִכָּה בּוּ בְּפִלַע, לָקַח אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּיָדוֹ, וְנִאֲמַר בּוּ (שמואל-ב כג)
וַיֵּרֶד אֵלָיו בִּשְׁבֹט, לְהַכּוֹת אוֹתוֹ בּוּ.
אֶתְפָּרֵשׁ מִתַּמָּן וְאִזִּיל לְמַחְוֵי רִישָׁא בַּד' (דף כו ע"ב) חִיוּן
עַל פְּסִים יִשְׁאוּנְךָ וְגו'.
וַיֵּצֵא ה' אֱלֹהִים וְגו', הָרִי פְּרִשׁוּהָ אִין צו

עֲבוּדָה זָרָה דִּמְתַמֵּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאִיהִי בַכָּבֵד.
 דְּמִינָה תִכְבֵּד הָעֲבוּדָה דְּאִיהִי עֲבוּדָה זָרָה לִיהּ וְהַכָּבֵד
 בּוֹעִים. וְהָא אִוְקְמוּהָ כָּל הַבּוֹעִים כְּאִלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה
 זָרָה דָּא אִיהוּ וְיִצְו. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דְּמִים
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ט) כְּאָדָם דְּמוּ יִשְׁפֹךְ. וְדָא מָרָה
 חֲרָבָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (משלי ה)
 וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחָרָב פִּיּוֹת. לְאִמַר דָּא
 גְּלוּי עֲרִיּוֹת וְדָא טַחּוּל עֲלִיָּה אֲתִמַּר (משלי ל) אֲכָלָה
 וּמַחֲתָה פִּיהּ וְגו' דְּטַחּוּל לִית לִיהּ פּוּמָא וְעֶרְקִין
 וְאֵת־שִׁקְיָא מִעֲכִירוּ דְּדָמָא אִוְכְמָא דְּכָבֵד וְלֹא
 אֲשַׁבְּחָנָא לִיהּ פּוּמָא. וְדָא אִיהוּ אֲכָלָה וּמַחֲתָה פִּיהּ
 וְגו'. כָּל שׁוֹפְכֵי דְּמִים מִמָּרָה אֲנּוּן. דְּעֶרְקִין דְּדָמָא
 דְּלִבָּא מִיד דְּחֻזָּאן מָרָה כְּלַחוּן בְּרַחֲוּן קְדָמָה.

וְעֲרִיּוֹן כְּלַחוּ אֲתַכְסִּיּוֹן בְּחִשּׁוּכָא בְּדָם אִוְכְמָא

לשון הקודש

גְּלוּי עֲרִיּוֹת, זוהו טחול, עליו נאמר (שם ו)
 אֲכָלָה וּמַחֲתָה פִּיהּ וְגו', שֶׁלְטַחּוּל אִין פּה
 וְעֶרְקִים, וּמִשְׁקָה מִעֲכִירוֹת הַדָּם הַשְּׁחֹר
 שֶׁל הַכָּבֵד, וְלֹא מִצְּאֵנוּ לוֹ פּה. וְזוּהוּ אֲכָלָה
 וּמַחֲתָה פִּיהּ וְגו'. כָּל שׁוֹפְכֵי דְּמִים הֵם
 מִמָּרָה, שְׁעֶרְקֵי הַדָּם שֶׁל הַלֵּב, מִיד
 כְּשֶׁרוֹאִים מָרָה, כְּלָם בּוֹרַחִים מִלְּפָנֶיהָ.
 וְכָל הָעֲרִיּוֹת מִתְכַּסִּים בְּחִשּׁוּךְ בְּדָם שְׁחֹר
 שֶׁל הַטַּחּוּל. מִי שֶׁעוֹבֵר עַל שְׁפִיכוּת דְּמִים

אֵלָא עֲבוּדָה זָרָה, שְׁמִשֵּׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
 וְהִיא בַכָּבֵד, שְׁמִמְנָה תִכְבֵּד הָעֲבוּדָה,
 שְׁהִיא עֲבוּדָה זָרָה לוֹ, וְהַכָּבֵד בּוֹעִים. וְהָרִי
 פִּרְשׁוּהָ, כָּל הַבּוֹעִים כְּאִלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה
 זָרָה. זְהוּ וְיִצְו. עַל הָאָדָם – זו שְׁפִיכוּת
 דְּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ט) כְּאָדָם דְּמוּ
 יִשְׁפֹךְ. וְזוּ מָרָה, הַחֲרָב שֶׁל מִלְאָךְ הַמּוֹת,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה
 כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחָרָב פִּיּוֹת. לְאִמַר – זְה